

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

2012/2324(INI)

8.5.2013

NÁVRH SPRÁVY

o vykonávaní smernice rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani
(2012/2324(INI))

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

Spravodajca : **Ádám Kósa**

PR_INI

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	8

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o vykonávaní smernice rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani

(2012/2324(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, najmä na jej článok 2, a na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, najmä na jej článok 19,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, najmä na jej článok 21,
- so zreteľom na smernicu Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani¹,
- so zreteľom na smernicu Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod²,
- so zreteľom na oznámenie Komisie o nediskriminácii a rovnakých príležitostiach pre všetkých – rámcová stratégia (KOM(2005)0224),
- so zreteľom na oznámenie Komisie o uplatňovaní smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (COM(2008)0225),
- so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- so zreteľom na návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. mája 2008 o dosiahnutom pokroku v oblasti rovnakých príležitostí a nediskriminácie v EÚ (transpozícia smerníc 2000/43/ES a 2000/78/ES)³,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 21. októbra 2008 o 24. výročnej správe Komisie o monitorovaní uplatňovania práva Spoločenstva⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2011 o mobilite a začlenení osôb so zdravotným postihnutím a Európskej stratégii pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020⁵,

¹ Ú. v. ES L 303, 2.12.2000, s. 16.

² Ú. v. ES L 180, 19.7.2000, s. 22.

³ Prijaté texty, P6_TA(2008)0212.

⁴ Prijaté texty, P6_TA(2008)0494.

⁵ Prijaté texty, P7_TA(2011)0453.

- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom fonde námorného a rybného hospodárstva zahrnuté do spoločného strategického rámca a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1083/2006,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci (A7-0000/2013),
- A. keďže je dôležité, aby politické vyhlásenia a záväzky týkajúce sa boja proti diskriminácii boli vždy spojené s postupným rozvojom a priebežným vykonávaním politík a právnych predpisov;
 - B. keďže nediskriminácia a podpora ľudských práv by mali byť pre Európsku úniu prioritou, ako sa stanovuje v článkoch 2, 3 a 6 Zmluvy o Európskej únii, ako aj článkoch 8, 10, 19, 45, 151, 153 a 156 Zmluvy o fungovaní Európskej únie¹, berúc do úvahy rámec boja proti diskriminácii v širšom zmysle v súlade s článkom 21 a 23 charty;
 - C. keďže napriek tomu, že od prijatia smernice Rady 2000/78/ES uplynulo viac ako 12 rokov, treba ešte prekonať mnoho prekážok s cieľom zabezpečiť rovnosť pred zákonom v súlade s článkom 20 Charty základných práv Európskej únie;
 - D. keďže zamestnanie je najdôležitejšou podmienkou sociálneho začlenenia a nezávislého života a úroveň nezamestnanosti mnohých skupín obyvateľstva, najmä mladých ľudí, osôb so zdravotným postihnutím a starších ľudí, ktorým sú osobitne venované články 25 a 26 charty základných práv, sú príliš vysoké;
 - E. keďže zamestnanie sa zároveň často považuje za najdôležitejší aspekt pre všetkých ľudí, ktorým hrozí diskriminácia na základe dôvodov, ktoré zakazuje smernica Rady 2000/78/ES;
 - F. keďže z dôvodu finančnej a štrukturálnej krízy v Európe sa úroveň nezamestnanosti mnohých skupín obyvateľstva, najmä mladých ľudí, osôb so zdravotným postihnutím a starších ľudí neprijateľne rýchlo zvyšuje, čo v mnohých krajinách ohrozuje sociálny zmier a solidaritu;
 - G. keďže právo Únie nepokrýva diskrimináciu účinne vo väčšine oblastí právomocí Únie, pokiaľ ide o rôzne dôvody diskriminácie a rozličné situácie dotknutých osôb;
 - H. keďže v hodnotení Komisie, pokiaľ ide o judikatúru Súdneho dvora Európskej únie k smernici Rady 2000/78/EC², sa poukazuje na skutočnosť, že vo vykonávaní platných právnych predpisov na úrovni členských štátov sa dá pozorovať nedostatočná

¹ Ú. v. EÚ C 326, 2.10.2012.

² Vývoj a vplyv judikatúry Súdneho dvora Európskej únie na smernice 2000/43/ES a 2000/78/ES, Európska komisia, november 2012.

konzistentnosť vrátane rôznych interpretácií zo strany vnútroštátnych súdov;

- I. keďže v ďalších uznávaných štúdiách a publikáciách sa uvádza, že napriek tomu, že smernica v zásade pokrýva štyri dôvody diskriminácie (náboženstvo alebo vieru, postihnutie, vek a sexuálnu orientáciu) väčšinou sa na ňu odkazuje v prípadoch diskriminácie sporej s vekom;
1. konštatuje, že aj keď v súčasnosti nie je k dispozícii hlbšia analýza a dostatočné a aktuálne údaje, posledné prieskumy o vnímaní diskriminácie v Európskej únii potvrdzujú, že diskriminácia v oblasti zamestnania sa považuje za viac rozšírenú ako v iných oblastiach života¹;
 2. pripomína, že Súdny dvor Európskej únie neustále zohľadňuje skutočnosť, že kultúrne a ústavné dedičstvo sa má rešpektovať na základe riadne zakotvených ľudských práv na rovnosť a nediskrimináciu v súlade s článkom 52 Charty základných práv Európskej únie a že charta, konkrétne článok 15, predstavuje nový potenciál, pokiaľ ide o ľudské práva uplatňované v Európskej únii od roku 2009;
 3. opäť zdôrazňuje, že ľudské práva slúžia záujmom všetkých ľudí a sú zárukou nielen mieru, harmónie a spravodlivosti v spoločnosti, ale aj oveľa silnejšej a flexibilnejšej Európskej únie v budúcnosti, s vyššími úrovňami zamestnanosti a udržateľnejšími zmenami obyvateľstva a štruktúr spotreby;
 4. zdôrazňuje, že všeobecná zásada rovnakého zaobchádzania zakotvená v smernici 2000/78/ES, ktorá nadväzuje na riadne zakotvené ľudské právo na rovnosť a nediskrimináciu, je nevyhnutná pre prax Súdneho dvora a mala by sa vykladať so zreteľom na chartu základných práv a najmä na jej články 15 a 21, ako Súdny dvor sám potvrdil vo svojom rozsudku vo veci C-297/10 (Hennings);
 5. upozorňuje na skutočnosť, že smernica nevymedzuje svoj podrobný rozsah uplatňovania nad rámec zamestnania a odbornej prípravy vo všeobecnosti, pričom zároveň nesie názov všeobecného rámca a, ako Súdny dvor uvádza vo svojom rozsudku vo veci C-411/05 (Palacios de la Villa), ak sa vezmú do úvahy jej osobitné ustanovenia, má oveľa širší výklad;
 6. zdôrazňuje, že ako Súdny dvor upozorňuje vo svojom rozsudku v prípade C-303/06 (Coleman), úzka interpretácia smernice nie je prijateľná a že smernica má oveľa širší rozsah uplatnenia, než stanovenie minimálnych noriem, keďže jej cieľom je boj proti diskriminácii a podpora rovnosti príležitostí vo všetkých situáciách relevantných pre zamestnanie a odbornú prípravu vo všeobecnosti, tak aby sa akákoľvek výnimka považovala za jedinečnú, ako Súd vysvetľuje vo svojich rozsudkoch vo veciach C-341/09 (Petersen) a C-447/09 (Prigge);
 7. pripomína, že podľa Súdneho dvora majú odôvodnenia osobitný význam v interpretácii smernice a že Súdny dvor tiež upozornil na význam rôznorodosti pracovísk, ako cieľ a integrujúci prístup čiastočne založený na jeho judikatúre týkajúcej sa rodovej rovnosti, v súlade s vysvetlením v jeho rozsudku v spojených veciach C-159/10 (Fuchs) a C-160/10

¹ Osobitný Eurobarometer 393, Diskriminácia v EÚ v roku 2012, november 2012.

(Köhler);

8. opäť zdôrazňuje, že Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci C-132/11 (Tyrolean Airways) tiež potvrdil, že rozdiel v zaobchádzaní musí byť jednoznačne, správne a objektívne odôvodnený na základe faktorov, ktoré rozlišujú medzi rôznymi kategóriami osôb, a že rovnaké zaobchádzanie sa nemôže uplatňovať v rôznych prípadoch a na osoby, ktorých situácia sa nedá porovnávať, keďže by to predstavovalo ďalšiu diskrimináciu alebo nepriamu diskrimináciu;
9. vyzýva členské štáty vo všeobecnosti, aby zabezpečili úplné vykonávanie smernice 2000/78/ES po dokončení jej transpozície;
10. upozorňuje, že sankcie vzťahujúce sa na porušenia vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa transpozície smernice 2000/78/ES musia byť účinné, primerané a odrádzajúce v súlade s rozsudkami Súdneho dvora vo veciach C-246/09 (Bulicke), C-303/06 (Coleman) a C-415/10 (Meister);
11. vyzýva Komisiu, aby prostredníctvom verejných konaní o porušení predpisov a neplnení povinností zabezpečila, aby členské štáty dodržiavali svoje právne záväzky a v plnej miere transponovali smernicu 2000/78/ES; domnieva sa, že jeho príslušný výbor by mal plniť úlohu v prebiehajúcom monitorovaní povinností členských štátov podľa smernice v súlade s uznesením z 21. októbra 2008 o 24. výročnej správe Komisie o monitorovaní uplatňovania práva Spoločenstva (2008/2046(INI));
12. domnieva sa, že neexistencia definície postihnutia v smernici 2000/78/ES sa môže považovať za medzeru; pripomína však, že Súdny dvor vypracoval definíciu vychádzajúcu z noriem ICF Svetovej zdravotníckej organizácie¹ vo svojom rozsudku vo veci C-13/05 (Chacón Navas), v ktorej sa uvádza, že postihnutie je obmedzenie, ktoré zabraňuje úplnej a skutočnej účasti na profesionálnom živote bez ohľadu na to, či dotknutá postihnutá osoba má vyliečiteľné alebo nevyliečiteľné ochorenie;
13. odporúča, aby členské štáty a Komisia podporili nezávislé hodnotenia účinnosti ochrany obetí diskriminácie nad rámec oficiálnych päťročných hodnotení na základe článku 19 smernice; navrhuje, okrem ďalšej podpory subjektov v oblasti rovnosti, aby sa začal pilotný projekt, prostredníctvom ktorého by sa dala poskytovať podpora štatutárnym a neštatutárnym organizáciám, ktoré pomáhajú obetiam diskriminácie;
14. víta návrh Komisie o všeobecnej doložke o podmienkach ex-ante, pokiaľ ide o plnenie antidiskriminačných právnych predpisov Únie v návrhu nariadenia o spoločných ustanoveniach týkajúcich sa fondov;
15. žiada členské štáty a Komisiu, aby obozretne, ale naliehavo prehodnotili svoju pozíciu v uviaznutých rokovaniach o všeobecnej smernici o nediskriminácii v Rade, ako sa uvádza v uznesení z 25. októbra 2011 o mobilite a začlenení osôb so zdravotným postihnutím a Európskej stratégii pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020 (2010/2272(INI));

¹ Medzinárodná klasifikácia funkčnosti, zdravotného postihnutia a zdravia (Svetová zdravotnícka organizácia, OSN), 2001.

16. odporúča Európskej komisii, aby zvážila, či je lepšie mať všeobecný, ale právne neuniverzálny argument a opatrenie, ktoré sa má uplatňovať v rôznych prípadoch na rôznych ľuďoch s cieľom zabezpečiť konzistentnosť rovnakých práv pri zohľadňovaní rôznorodosti namiesto presadzovania rovnakých práv bez ohľadu na rozdiely, ktoré môžu existovať medzi ľuďmi z dôvodu ich skutočných charakterov na základe povahy, postihnutia/nepostihnutia, schopností a zručností;
17. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii a parlamentom a vládam členských krajín.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani bola prijatá pred viac ako 12 rokmi.

Bolo to len niekoľko týždňov pred tým, ako bola vyhlásená Charta základných práv Európskej únie. Po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy sa charta, ktorá je teraz záväzná, nakoniec stala referenčným bodom, pokiaľ ide o uplatňovanie základných a ľudských práv v Európskej únii.

Súdny dvor Európskej únie od roku 1974 paralelne vypracovával a stanovoval svoje vlastné výklady pravidiel týkajúcich sa rovnosti v zmluvách EÚ, najmä v oblasti zamestnania a rovnakého prístupu žien k nemu. Súdny dvor ďalej vypracoval normy a nástroje na uplatňovanie a vykladanie pojmu rovnakého zaobchádzania s rastúcim počtom prípadov so zameraním na smernicu Rady 2000/78/ES. Tieto výklady tiež naznačujú, že neexistuje univerzálne alebo výlučne uplatňovaný argument, ale obozretne a individuálne vypracované prístupy vychádzajúce z rôznych okolností, pre každý typ prípadu súvisiaceho s diskrimináciou v súlade s názorom Súdneho dvora na uplatňovanie smernice.

Po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy zásada rovnakého zaobchádzania nadobudla vyšší význam. V článku 10 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa teraz stanovuje, že „pri vymedzovaní a uskutočňovaní svojich politík a činností sa Únia zameriava na boj proti diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie“.

Napriek tomu Európsky parlament 2. apríla 2009 prijal svoje stanovisko k smernici Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu¹ v rámci konzultačného postupu. Po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009 návrh teraz spadá pod článok 19 ZFEÚ. Podľa odpovede Európskej rady na parlamentnú otázku na písomné zodpovedanie² predsedníctvo plánuje predložiť Rade správu o pokroku 20. júna 2013. Ako Rada dodala, nie je v pozícii predpovedať trvanie alebo výsledok prebiehajúcich rokovaní o návrhu smernice, ktorej prijatie musí byť v Rade schválené jednohlasne.

¹ PE 418.014v03-00.

² E-000378-13.